

Bewonersplatform

Kerkrade-West

WANDELEN IN KERKRADE

5

Heuvelroute Kerkrade-West

WANDELING HEUVELROUTE KERKRADE-WEST

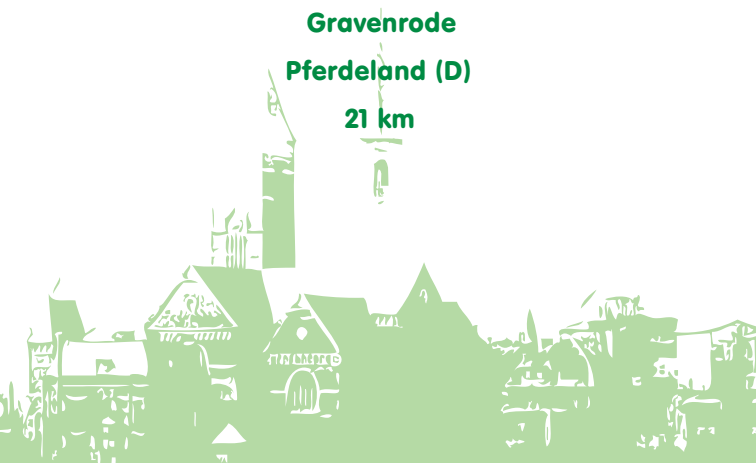
Spekholzerheide v.v.

Hambos

Gravenrode

Pferdeland (D)

21 km

WETENSWAARDIGHEDEN

Startpunt: Transferium Spekholzerheide / Plein

Hier kunt u de auto parkeren

Duur totale route: 4-5 uur (korter indien wandeling wordt afgekort bij station)

Heuvelachtig met hoogteverschillen tot 145 meter

Langs beken, vijvers en kastelen, grotendeels door bos

Niet geschikt voor mensen die moeilijk ter been zijn

Niet geschikt voor kinderwagens en rollators

Stevig schoeisel aanbevolen

De route kan bij stations Eyselshoven, Chèvremont of Kerkrade-Centrum afgekort worden door vandaar een bus terug te nemen naar diverse bestemmingen.

De route kan ook gestart worden bij de stations Eyselshoven (Hopel), Chèvremont of Kerkrade-Centrum.

COLOFON

Foto's: Bert Meijs

Route: Bewonersplatform Kerkrade-West

Werkgroep Ontwikkeling Toerisme & Recreatie

Wil Slangen, Ton Brouwers, Marianne Plag, Tiny Robroek,

Jo Handels, Jack Schreurs, Derk Wagendorp, Bert Meijs (IVN),

René Schurer, Huub Herveille, Mathieu Deckers.

Ondersteuning: Gemeente Kerkrade

Startplaats:

Plein Spekholzerheide
Op het Plein te Spekholzerheide kunt u makkelijk de auto kwijt. We starten derhalve hier de wandeling.

- U loopt richting spoorwegovergang en gaat tussen spoor en basisschool de Spoorzoeker naar links het Wauwelpad op en blijft dit pad volgen.

- U passeert (links van u) het terrein van schutterij St. Sebastianus en Willem Tell, de sportvelden van FC Kerkrade-West en loopt vervolgens langs de begraafplaats Schifferheide. Bergop, Buiterring oversteken, daarna links. Bij de kleine tunnel rechts van u loopt u linksaf via de Hamweg het dal in. U komt aan de splitsing van de Hamweg en de Hammijnstraat. Deze steekt u over en u gaat rechtdoor het bospad in. U komt aan een ijzeren bruggetje en steekt dit over. Direct na het bruggetje gaat u naar links en volgt het pad langs de beek (Anselderbeek).

Wauwelpad

Het Wauwelpad is vernoemd naar de dialectvereniging "d'r Wauwel", hetgeen zo ongeveer "mond of babbelen en kletspraatje" betekent. De vereniging werd in 1980 opgericht met als doel "Os moddersjproach in iere haode" (onze moedertaal in ere houden) en heeft in 2011 haar 30ste carnavalskrant uitgebracht.

Het gehucht "de Ham"

In de vorige eeuw stonden er nog een twintigtal huizen. Ham is een veel voorkomende veld- en plaatsnaam, waarmee een stuk land werd aangeduid in de kromming van een waterloop, ofwel een stuk land of weide dat omheind, afgesloten was. Beide verklaringen zijn hier van toepassing: "de Ham" was een beemdgebied langs de kronkelende Anselderbeek.

- Het pad buigt af van de beek en stijgt flink. Negeer zijpaden en trappen en blijf het pad volgen. U komt uit op een verkeersweg, de Hambosweg. U gaat ca. 40 meter naar rechts en steekt de weg over naar het parkeerplaatsje met infobord. U neemt aan de overkant het pad, dat afdaalt naar een vijver. Vóór de vijver slaat u het pad links in, een pad dat verder afdaalt. Dit pad volgt u tot aan de verkeersweg, de Hammolenweg. Hier gaat u rechtsaf tot u aan uw rechterhand het voormalig klooster St. Elisabethstift (horeca aanwezig) ziet liggen.
- U steekt hier de straat over en vervolgt de route via de Herenanstelerweg. Deze loopt u uit tot aan de verkeersweg, de Kerkradersteenweg, hier gaat u links. U steekt de Heiveldstraat over en vervolgens naar rechts ook de Kaalheidersteenweg. U loopt nu de Burg. Franssenstraat in. Aan het einde, waar de weg naar links buigt, gaat u het bospad in. Na een 50-tal meter komt u op een geasfalteerd fietspad. Hier gaat u rechtdoor.

Elisabethkliniek Stift

Dit voormalige klooster was het eerste ziekenhuis van Kerkrade en werd gebouwd in 1877. Thans is het een bejaardenoord voor kloosterzusters, seniorenwoningen een kinderdagcentrum en een brasserie.

De Krichelberg

Genoemd naar de buurt Krichelberg onder Kaalheide. De naam komt al voor rond 1350. Het woord „krichel“ kan de dialectvorm voor „krekkel“ zijn, hetgeen erop zou kunnen duiden dat hier veel krekels zaten, of het is afgeleid van „krieke of kriel“, de vruchten van de sleedoorn. In het laatste geval zou de buurt dan bekend zijn geweest om zijn sleedoornstruiken.

- U komt via dit paadje op een asfaltweggetje, dat u vervolgt. Negeer de zijpaden.
- U verlaat het bos en gaat direct naar rechts, de Seghemanstraat in. U loopt deze straat helemaal uit en slaat vervolgens rechtsaf, de Strijthagenweg in.
- U loopt langs enkele bedrijven en steekt bij het bedrijf met bedrijfsnummer 4425 de Strijthagenweg over. Hier neemt u het pad dat licht stijgt en langs een hondenuitlaatweide loopt. Het pad maakt een bocht naar rechts en weer naar links en u loopt nu langs een speelveld.

Terrein was vroeger houtopslag van de voormalige mijn Wilhelmina.

Bernagie of Komkommerkruid

- U volgt het pad en houdt rechts aan.
- U steekt na 150 m de Tunnelweg over naar het aan de overzijde gelegen fietspad.
- Het fietspad slaat u in en u loopt door tot aan de 3-sprong van bospaden aan uw rechterhand. Hier neemt u het meest linkse pad (groene route), dat licht afdaalt. Aan uw rechterhand ziet u de Winselerhof (horeca aanwezig) liggen.

Hebt u behoefte aan een pauze, dan vindt u bij Sportcentrum Parkstad (ca. 50 meter rechts van u) horecafaciliteiten.

De Winselerhof is van oorsprong een karaktervolle herenboerderij uit de 16de eeuw. Na restauratie in de jaren 80 van de vorige eeuw doet de hoeve dienst als hotel en biedt het onderdak aan 2 restaurants: de Wijnkelder en Pirandello (Italiaans)

De Winselerhof

- U vervolgt het dalende pad, steekt het houten bruggetje (direct na de vijver aan uw rechterhand) over en gaat na het bruggetje meteen linksaf. U blijft dit bospad volgen met aan uw linkerhand de Strijthagerbeek.
- U volgt het pad verder boven langs de vijvers en door het bos. Bij de kruising van bospaden gaat u rechtdoor (Rode route). Bij de Y-splitsing van bospaden gaat u linksaf (groene route blijven volgen). Het pad daalt flink af. U komt aan een asfaltweg. Deze steekt u over en aan de overkant gaat u links een smal asfaltweggetje in. Dit gaat over in een bospad, dat langs 3 vijvers aan uw linkerhand voert. Aan de overkant van de laatste vijver ziet u kasteel Strijthagen liggen.

Onderweg passeert u een pad links bergaf, dit gaat naar het terras van horecagelegenheid Overste Hof.

Kasteel Strijthagen

Kasteel Strijthagen is eigenlijk een kasteelhoeve. Het stamt uit het midden van de 16de eeuw en is gebouwd op de fundamenten van een oud ridderkasteel, dat in de 13de eeuw werd bewoond door het geslacht Streythagen, een belangrijke familie in deze omgeving.

Het huidige aanzien kreeg het kasteel tussen 1710 en 1725.

Aan het eind van de 19de eeuw raakte het kasteel in verval. In de loop van de 20ste eeuw heeft het veel mijnschade opgelopen. Naast het kasteel staan een rentmeestergebouw (18de eeuw) en een koetshuis.

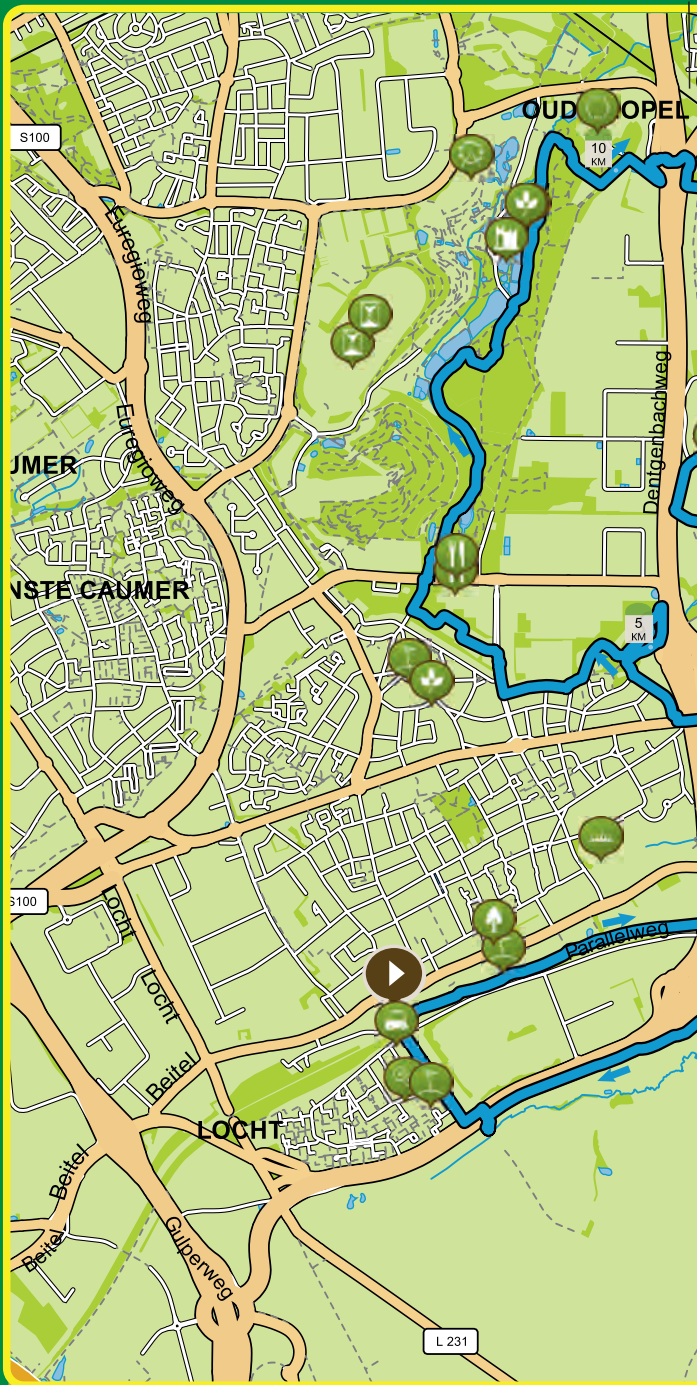
- Daar waar het pad naar links afbuigt, gaat u naar rechts, een smal paadje in, dat achter een watermolen langs loopt, richting het Strijthagerbeekdal.
- U loopt achter de watermolen langs, het pad buigt naar links. Bij een stevige bocht naar links gaat u rechtdoor en houdt daarna weer links aan. Blijf dit pad verder rechts volgen. Bij de eeuwenoude beuk (met bank) links aanhouden (rode route). Het pad maakt een bocht naar links. Bij de kruising van bospaden gaat u links, het vervolg van de rode route.
- Het laatste stuk van het pad loopt tussen bos en heg en komt vervolgens uit op een asfaltweggetje. Links ziet u enkele witte huizen. U slaat rechtsaf en loopt door tot u aan een breed asfaltpad komt. U gaat hier rechtdoor (Hopelerweg) tot u aan een verkeersweg komt. Hier gaat u linksaf, na 100 meter oversteken, trap af en rechtsaf het fietspad volgen. (U steekt de buitenring over)

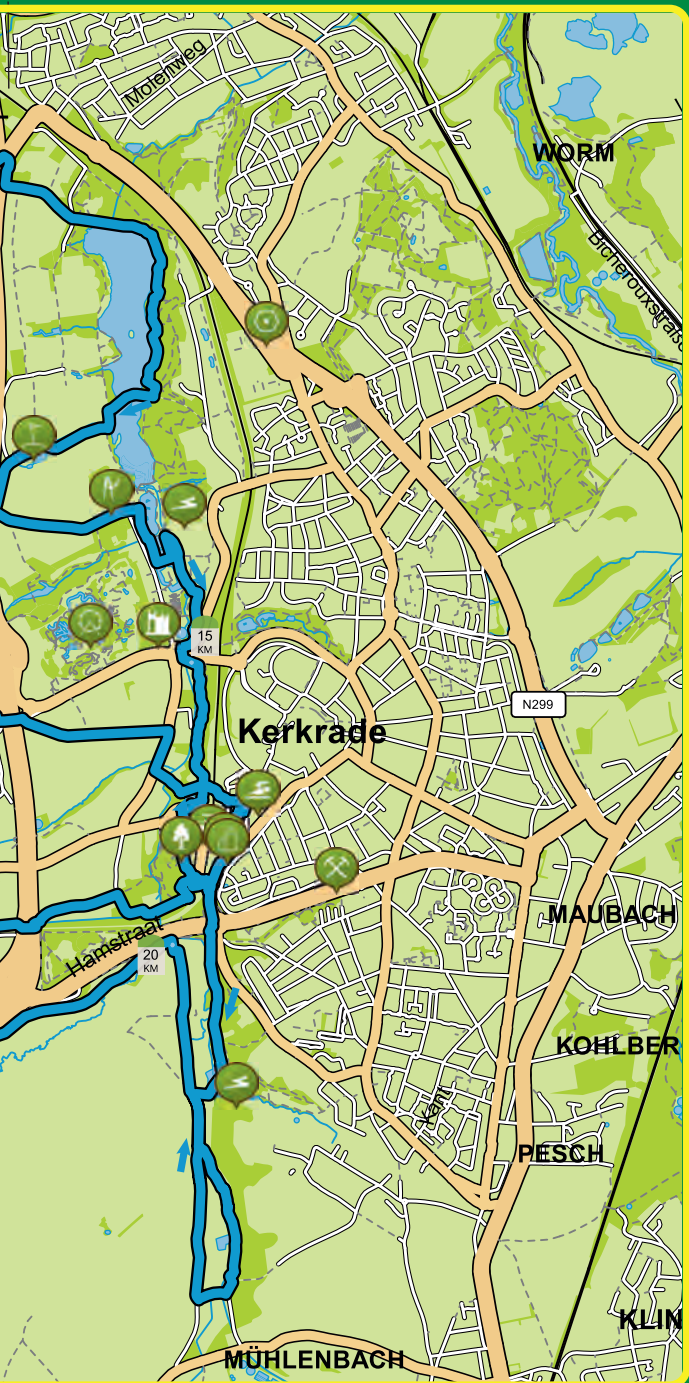
U hebt nu 9,5 km gelopen en kunt de wandeling hier afbreken door naar station Eygelshoven te lopen en met het openbaar vervoer huiswaarts te keren.

Strijthagermolen

De Strijthagermolen is een watermolen met een middenslagrad. Zijn hoofdfunctie was vroeger korenmolen. De oorspronkelijke molen is in 1617 gebouwd. In 1700 vond herbouw plaats en kreeg de molen zijn huidige vorm. Als gevolg van mijnverzakkingen vond in 1989 een grote restauratie plaats. De molen is op afspraak te bezichtigen.

- Indien u de wandeling voortzet gaat u aan de overzijde van de Buitenringrechtsaf en steekt u de Dentgenbacherweg over, vervolgens door de poort tot het afdalende asfaltweggetje. Blijf dit weggetje volgen tot aan de kruising van paden. Hier gaat u rechtdoor. U komt aan een stuwmeer, de Cranenweyer. Volg rechtdoor het voetpad.
- U steekt de enige stuwdam in Nederland over. Het geasfalteerde weggetje gaat over in een bospad.

- U gaat na ca. 40 meter rechtsaf. Het pad voert u verder boven langs het stuwmeer. Negeer alle zijpaden. Bij 2 banken aan het meer buigt het pad naar links omhoog. U komt aan een smalle asfaltweg.

Wanneer u (na ruim 11 km) de wandeling hier wilt afbreken en vanaf station Chèvremont huiswaarts wilt keren, volgt u het asfaltweggetje naar links. U komt uit op de Kaffebergsweg. Hier gaat u rechtsaf tot u aan een T-splitsing met links een brug over de spoorlijn komt. Hier gaat u linksaf, over de spoorbrug en direct achter de brug de hellingbaan naar beneden.

Cranenweyer

De Cranenweyer ligt in de Anstelvallei, die zijn naam dankt aan de Anstelerbeek, die vanuit Duitsland door deze vallei en uiteindelijk in het grensriviertje de Worm stroomt. De Cranenweyer is het enige Nederlandse stuwmeer. Het vangt het overtollige water van de Anstelerbeek op. Door de mijnbouw raakte de bodem van het beekdal enigszins verzakt. Voordat de Cranenweyer aangelegd werd, was het gebied moerassig. Kraanvogels stopten hier vaak tijdens de vogeltrek. Daar komt de naam Cranenweyer vandaan.

- Wanneer u de wandeling voortzet heeft u de keus om rechtdoor te gaan óf op het asfaltweggetje rechtsaf, brug over, bij de T-splitsing links en een tiental meters verder rechts. U komt dan langs de gerenoveerde hoeve Nieuw Ehrenstein. In de brasserie kunt eventueel een koffiepauze houden.
- U gaat verder richting Buitenring en bij een bocht in de weg heeft u hier goed zicht op. U loopt de Brughofweg naar beneden en gaat voor het stuwmeer rechtsaf, tot een asfaltweg. Hier gaat u tussen de 2 bruggetjes linksaf.
- *Indien u ervoor kiest om NIET langs Nieuw Ehrenstein, maar rechtdoor te gaan, steekt u het asfaltweggetje over en gaat u rechtdoor. Blijf dit pad volgen, negeer zijpaden. U steekt een bruggetje over en gaat hierna meteen links. De Anselderbeek stroomt nu links van u. U komt opnieuw aan een geasfalteerd weggetje. U steekt het geasfalteerde weggetje over.*

Indien u het rechtsgelegen Kasteel Erenstein wilt bezoeken (horeca aanwezig) gaat u hier rechtsaf.

Kasteel Erenstein

De eerste vermelding van een stenen huis aan de overkant van de Anstel dateert uit 1109. De eerste bekende bewoner uit 1136 was Meinerus van Anstel. Het huidige kasteel stamt uit het midden van de 14e eeuw; "Ederenstein", genoemd naar de eerste "leenman" van het kasteel, ridder Adaem van Ederen, die tol hief op een brug over de Anselderbeek naast het kasteel, een belangrijke verbinding op de handelsweg van Keulen naar Brugge. Het kasteel werd eeuwenlang bewoond door adellijke families. In 1708 brak er een grote brand uit en werden stallen en graanschuur verwoest. Het huidige gebouw met hoektorens en kapel dateert uit 1722. De gemeente Kerkrade is sinds 1943 eigenaar van het gebouw, waarin tegenwoordig een hotel en een restaurant zijn gevestigd.

- U volgt het pad links van het kasteel tot het eerste bruggetje.
- Hier gaat u linksaf overheen en na enkele meters op een kruising van paden rechtsaf. U blijft het bospad langs de beek volgen tot aan een verkeersweg. Hier gaat u rechtsaf tot aan de kruising.
- U steekt de weg en het fietspad over en vervolgens bij het verkeerslicht opnieuw een weg en een fietspad. U gaat linksaf het tegelpad op.
- Dit volgt u tot de bocht naar links (tunneltje). In deze bocht gaat u rechtsaf de trap op en vervolgens het bospad dat een bocht naar rechts maakt. Dit pad blijft u volgen.

U kunt de wandeling inkorten door de Kerkradersteenweg over te steken en via de Hammolenweg en Vauputsweg terug te lopen naar het Plein.

Aan uw rechterhand ligt het voormalige klooster St. Elisabethstift, waar u al eerder aan de voorkant passeerde en nu van achter op kijkt.

Hellingbossen

De Zuid-Limburgse hellingbossen zijn van oudsher opvallend rijk aan bijzondere planten- en diersoorten en bij velen bekend om hun uitbundige voorjaarsflora. Naast kalkgraslanden behoren de kalkrijke hellingbossen tot de belangrijkste hotspots van biodiversiteit in het heuvellandschap. Het gaat hier zowel om bossoorten als om soorten van bosranden en kapvlakten. Het meest befaamd zijn de bossen op ondiepe kalkbodems, waarin ondermeer een aantal in ons land zeldzame orchideeënsoorten voorkomen. Ook in Europese context worden deze bossen als zeer waardevol beschouwd (Natura 2000).

Imkerij „Elisabethklooster“

De bijenkasten van imker Cor Vernooy staan achter het klooster in de tuin. Ga kijken want ze zijn vanaf de weg zichtbaar. De honing bevat stuifmeel uit eigen streek en helpt zo een weerstand op te bouwen tegen hooikoorts.

- Het pad stijgt en daalt voortdurend. U komt opnieuw aan een trap, schuin links omhoog. Deze gaat u op. Bospad verder volgen. Bij de volgende trap links omhoog, deze opgaan. Boven aangekomen ziet u rechts een houten brug. Hier gaat u rechtsaf over de brug. Na de brug, na 30 m neemt u het pad links (omhoog lopend). U komt aan een verkeersweg. Deze steekt u over en gaat aan de overkant de trap op.

U bevindt zich nu in het Hambos

- U loopt links langs de “tempel” en blijft het bospad volgen. Bij de driesprong gaat u rechtdoor. Het pad wordt een verhard weggetje. Voor u uw weg vervolgt kunt u hier ook eerst de zich aan de linkerkant bevindende Mariakapel bezoeken.

Hambos

Een hellingbos (kenmerkend daarvan zijn de bostypen van schrale, voedselarme gronden in de hoge regionen en bostypen van voedselrijke bodems in de lage regionen). Het Hambos was tot enkele decennia geleden het enige groene wandel- en recreatiegebied van Kerkrade. Daaraan herinnert nog “de tempel”. Dit gebouwtje werd in 1938 als schuilgelegenheid met toentertijd toiletten gerealiseerd. In 2011 is het gerestaureerd. Op het hoogste punt vindt u de Mariakapel, die in 1937 in gebruik werd genomen. De kapel werd gebouwd door N.V. Cuypers uit Roermond. De oorspronkelijke glas-in-lood-ramen, voorstellende de vier deugden, zijn bezweken onder het geweld van de Tweede Wereldoorlog. De huidige ramen werden in 1982 door Atelier Flos geplaatst naar een ontwerp van dhr. L. Reihs beide uit Steyl. Wat de nieuwe ramen betreft beelden de twee linker ramen de Blijde Boodschap en de Geboorte van Jezus uit terwijl de twee ramen aan de rechterzijde de Kruisiging en de Hemelvaart van Jezus uitbeelden.

U volgt het verharde weggetje tot u aan de spoorlijn komt. U volgt de bocht naar links en gaat rechtsaf het spoor over.

U hebt nu 14 km gelopen en kunt hier de wandeling afbreken. Station Kerkrade-Centrum bevindt zich aan uw linkerhand. Naast het station ligt het museum Continium Discovery Center (horeca aanwezig)

- Nadat u het spoor overgestoken bent gaat u rechtsaf, richting rotonde. Hier steekt u de Hamstraat over en gaat na enkele meters rechts een trap af en vervolgens linksaf een geasfalteerd paadje op, dat afdaalt. Een pad lager (bij de bank) bevond zich vroeger een luchtschacht van de voormalige steenkolenmijn Domaniale.

De Anselderbeek

De beek kent haar bronnen in de heuvels van Laurensberg, Richterich en Vetschau, dorpjes in Duitsland net over de grens. De beek heeft voor het overgrote deel nog de natuurlijke meanderende loop. Ze stroomt achter Eygelshoven in de Worm. In Duitsland heet de beek Amstel of Amstelbach en op Nederlands grondgebied kennen we vele namen, zoals Ansel, Anstel, Anselerbeek, Anstelerbeek en hier genoemd de Anselderbeek. Net op Nederlands grondgebied stromen de Crombacherbeek en de Bleijerheiderbeek in de Anselderbeek. Bijzondere planten langs de beek zijn: „het knikkend nagelkruid, de boswederik, de watermuur, de bosmuur, het witte winterpostelein, de blaartrekkende boterbloem, de echte koekoeksbloem en eveneens wilde orchideeën zoals de grote keverorchis en de breedbladerige wespenorchis“. Talrijke insecten van mini tot opvallend, zoals de weidebeekjuffer en de gewone panserjuffer voelen zich thuis langs de oevers.

- Het pad volgt ook hier de stroom van de Anstelerbeek, die hier deels de grens tussen Nederland en Duitsland vormt en in Duitsland Amstelbach genoemd wordt. Links ziet u een oud hellingbos
- Alle zijpaden negeren. U passeert een monumentale eik uit de Napoleontische tijd (aan uw rechterhand, bij een bank).
- U kruist hier de Bleijerheiderbeek. Het houten brugvoetpad eindigt bij een asfaltweggetje. Hier gaat u rechtsaf. U bent nu op Duits grondgebied, in het "Heydener Ländchen".
- Na ca. 60 meter ziet u aan uw rechterhand de Hubertuskapel (gewijd aan de patroonheilige van de jacht, St. Hubertus).
- De route gaat na de Hubertuskapel rechtsaf.

Haus Heyden

In de tijd van de Pfalzgraven stonden hier alleen een boerderij en watermolen. Aan het begin van de 14e eeuw bouwde Arnold van Bongart, leenheer van de Jülicher Graven Walram, een vestinghuis. In 1304 stelden hij zijn krijgs- en woontoren ter beschikking aan de graven als z.g. „Open huis“. De toren bestond uit 4 verdiepingen en had een muurdikte van 2 meter, omgeven door een 20 meter brede gracht met ophaalbrug. Aan deze toren werd al snel een voorburcht toegevoegd, die men nu nog bewonderen kan. Met de bouw van de slotmuur werd de waterburcht in het gebied rond Aachen een sterke vesting. Echter de burcht was niet opgewassen tegen de opkomst van de kanonnen. In de 30-jarige oorlog (1618-1648) werd het compleet vernield en niet meer opgebouwd. De voorburchten werden later weer opgebouwd. In 1999 kochten het echtpaar Heyen/Schumann de ruïne en begonnen 370 jaar na dato met de herstelwerkzaamheden. Haus Heyden wordt momenteel gebruikt als woningen en conferentieoord.

- *Voor de liefhebber is de mogelijkheid om de Heyder Feldweg linksaf langs de Anstelerbeek te volgen tot Haus Heyden en vandaar dezelfde route weer terug tot aan de kapel en dan rechtdoor.*
- U volgt het pad tot een brug, na deze brug gaat u linksaf. Einde weg rechtsaf en na 30 meter linksaf, voor de tunnel en na de manege aan uw linkerhand gaat u rechtsaf.
- U loopt onder een brug door. Na deze brug gaat u linksaf en steekt de brug over. U volgt het pad en gaat beneden bij de Hamstraat rechtsaf.
- Vervolgens gaat u rechtsaf de Grachterstraat in.

Hoeve Ober-Frohnrath

Huis Ober-Frohnrath, in oude bronnen ook Fronerothe, Vroenrade of Oberfronrath genoemd, is een middeleeuwse adellijke residentie, voorheen kurkölnisch leengoed. De eerste vermelding van Ober-Frohnrath vinden we in de jaarboeken van Kloosterrath (Annales Rodenses) uit het jaar 1112 als "Haus Fronerothe". Het huidige uit vier vleugels bestaande bouwwerk stamt uit de 16e en 17e eeuw. De Noordvleugel draagt het jaartal 1646. In de 20e eeuw werd de burcht vernieuwd.

- Vanaf de brug achteromkijkend ziet u het dak van Hoeve Ober Frohnrath. Vanaf de brug naar deze hoeve was een pad genoemd De Katz.

In vroegere tijden bevond zich rechts van u de kolenmijn Willem Sophia. U kunt nog steeds het restant van de mijnsteenbergrand zien, tevens eens het hoogste punt in Kerkrade: 193,5 meter boven NAP.

- Na ca. 200 m. komen we aan de spoorwegovergang van het Miljoenenlijntje. We steken hier over en na 50 meter zijn we terug op de plek waar we onze wandeling begonnen zijn.

Deze route werd samengesteld door de werkgroep Ontwikkeling Toerisme en Recreatie van het Bewonersplatform Kerkrade-West, in samenwerking met Gemeente Kerkrade. © 2015

Katz

De „Katz“ is een veldpad / holle weg die loopt vanuit de Gracht, richting Duitsland voorbij Hoeve Oberst Frohnrath (vroeger Oberste Fronrode) naar het nabij gelegen dorp Hornbach. Dit pad is in de loop der tijd ontstaan door karrensporen van Duitse boeren die hier hun velden hadden en bewerkten. Er ligt aan dit pad een meetpunthuisje van de WML om op afstand de kwaliteit van het drinkwater te kunnen meten. Ook staan er nog twee oude grenspalen, een Duitse en een Nederlandse. De Katz was met name tijdens de beide wereldoorlogen een veel gebruikte smokkelroute. Lange tijd (1967-2014) was het nederlandse deel van het Katzpad niet meer begaanbaar. In 2014 werd het pad in het kader van de Stadsdeelvisie Kerkrade-West in ere hersteld en is een enorm fiets- en wandelgebied (Pferdland) direct toegankelijk.

SCAN ME

www.kerkrade-west.nl

Bewonersplatform Kerkrade-West